

هنر جنگ روایت‌ها

مسعود فروغی
قائم مقام مدیرمسئول

سرمقاله

روشن است توقف جنگی که صهیونیست‌ها در بامداد ۲۳ خرداد علیه ایران شروع کردند به معنای برگشت مابه زندگی معمول و گذشته نیست. درگیری نظامی ۱۲ روزه از حیث شلیک موشک متوقف شده ولی مؤلفه های حیاتی نشان می دهد احتمال بازگشت وضعیت جنگی وجود دارد. موضوع جنگ در صورت و نقش نظامی و امنیتی امر پیچیده و تخصصی است. اینکه تجهیزات، نیروی انسانی کارآمد و استراتژیک و نیروی جان فدای میدانی و مجموعه ضربات به دشمن در چه وضعیتی است، کار تخصصی است که مسئله این یادداشت نیست. اما صورت دوم جنگ، فهم و تصویر افکار عمومی از وضعیت جبهه خودی و دشمن است. قبل از این گفته شد که رژیم می خواست با ضربه غافلگیرکننده بامدادی و ترور فرماندهان ارشد نظامی، ساختار رزم ایران را از هم بپاشد و با فروپاشی ساختار اجتماعی سیاسی کلان ایده تجزیه ایران را اجرایی کند. هر دو اتفاق رخ نداد، ایران ۱۲ ساعت پس از غافلگیری سهمگین ابتدایی، مرکز سرزمین های اشغالی را موشک باران کرد. ولی رخداد مهم تر واکنش معکوس جامعه ایران به بحران خارجی بود. از ادبیات نتانیاهاو و ترامپ روشن است که روی همراهی جامعه ایران حساب می کردند؛ اما ماجرا برعکس شد به طوری که «ایست و بازرسی بسیج» در خیابان ها از یک مسئله چالشی به امری مقدس در دفاع از وطن تبدیل شد. کنار همین ایست و بازرسی ها عکس شهدا بالا رفت. از سردار و دانشمند بزرگ تا کودک وزن و مرد باتپ هایی که هیچگاه در قامت «شهید» دیده نشده بودند. جامعه ایران پس از لرزش بامداد جمعه متفاوت شد و این ستون خیمه حفظ ایران شد. حتی در ادبیات فرماندهان نظامی ارشد هم اتحاد ملی و حفظ یکپارچگی مقابل دشمن خارجی، بالاتر از قدرت و ابزار آفندی ما قرار گرفت.

پس از توقف جنگ اما شرایط تغییر کرد. اول اینکه خطر فوری موشک و پهباد دشمن رفع شد و جریان معمول زندگی با سرعت متوسط برگشت، دوم اینکه اختلاف برداشت ها درباره علت جنگ و تحولات کنونی و آینده رخ نمایی کرد. بخشی از این تغییر طبیعی است اما بخش مهمی از آن به خاطری تدبیری (باتسامح برخی صاحبان تربیون به صحنه اجتماعی آمد.

ادامه در صفحه ۲

جنگ و اخلاق

جواد حیدری
عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد

یادداشت

در این نوشتار کوتاه می خواهم خوانندگان عزیز را به تأمل در این نکته دعوت کنم که رژیم اسرائیل شورترین رژیم دنیاست. تبیین این شرارت در فهم رابطه اخلاق و جنگ است. جنگ از سه جهت اساسی با اخلاق در تضاد قرار می گیرد؛ اولاً خشونت گسترده و عمدی؛ در جنگ، انسان ها در مقیاس وسیع و به طور عمدی کشته، مجروح و معلول می شوند. این خشونت تنها به نظامیان محدود نمی شود، بلکه غیرنظامیان بی گناه از جمله کودکان، زنان و سالمندان را نیز در بر می گیرد.

ثانیاً، تخریب محیط زیست و میراث فرهنگی؛ جنگ منجر به نابودی محیط زیست طبیعی و انهدام میراث های فرهنگی و تاریخی می شود که پیامدهای آن تانسل ها ادامه می یابد.

ثالثاً، آسیب های اجتماعی و روانی؛ جنگ اختلالات عمیق اجتماعی و روان شناختی به همراه دارد که ساختار جوامع را متلاشی کرده و تروماهای ماندگاری بر جای می گذارد.

چهار رویکرد اصلی به اخلاق جنگ

در مواجهه با این چالش ها، چهار نظریه کلان شکل گرفته است:

۱. صلح طلبی (Pacifism)

این دیدگاه هر نوع جنگ و خشونت را کاملاً غیر اخلاقی می داند. بر اساس اصول وظیفه گرایی و نوع دوستی، صلح طلبان معتقدند که انسان موظف است از کشتن دیگران اجتناب کند، حتی اگر این اجتناب هزینه های سنگینی داشته باشد. آن ها معتقدند تحت هیچ شرایطی نباید کسی را کشت.

۲. واقع گرایی (Realism)

واقع گرایان اخلاق را از حوزه جنگ حذف می کنند و تنها منافع ملی را معیار عمل قرار می دهند. از این منظر، دولت ها تنها بر اساس محاسبات منفعت عمل می کنند؛ اگر منافع ایجاد کند به جنگ می روند، اگر صلح مفیدتر باشد آن را انتخاب می کنند.

ادامه در صفحه ۷

فرهیختگان

چهارشنبه
۱۱ تیر ۱۴۰۴
۶ محرم ۱۴۴۷
۲ جولای ۲۰۲۵

شماره
۴۴۵
۱۶ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

فARHIKHTEGANONLINE
FARHIKHTEGANDAILY.COM

فرمول مورد توجه قرار گرفتن تحلیل لاریجانی
در مورد دفاع ۱۲ روزه چه بود؟
چرا در عرصه روایت کلان این حماسه
نیازمند ایده های واقع گرایانه هستیم؟

رسانه آتش بسی ندارد

«فرهیختگان» از اهداف احتمالی اقتصادی - فناوری مشهور در اسرائیل گزارش می دهد

۴۱ شرکت چند ملیتی از قتل آویو فرار می کنند؟

۱۶

سفر پزشکیان به آذربایجان می تواند فرصتی برای تفهیم پیام های امنیت ملی ایران به کشورهای منطقه باشد

دولت مشکوک را توجیه کنید

۷

گزارش «فرهیختگان» از پشت صحنه برنامه «ملاقات با حسین (ع)»

که سال هاست با روایت های مردم گره خورده است

با حسین (ع) حرف بزن

۱۲

روایت جنگ ۱۲ روزه در گفت وگویی «فرهیختگان» با ۳ دانشجوی پزشکی

روزهای پرافتخار کادر درمان

۵

